

Litt av hvert:

NIBR – rapport 2006 -133:

Friluftsliv i endring

5.8 Verdsetting av rekreasjonsområder

I et prosjektet som ble finansiert gjennom Norges forskningsråd sitt program ”*Landskap i endring*”, undersøkte NIBR i samarbeid med Østlandsforskning og Institutt for landskapsplanlegging (UMB) hvordan verdsetting skjer i praksis i forhold til variasjon i verdigrunnlag, metodikk, forvaltningsnivå og – kultur (Kleven et al. 2005).

Målet var å avdekke både ulike profesjoners kunnskapssyn og faglige prioriteringer av friluftsverdier og i hvilken grad et slikt ekspertperspektiv skiller seg fra lekfolks syn og holdninger til hva som er verdifullt i rekreasjonssammenheng. Prosjektet analyserte faglige fokus og innhold, verdigrunnlag, kunnskapssyn og praksis i to veiledere fra Direktoratet for naturforvaltning (DN), Statens vegvesens håndbok for konsekvensanalyser, Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) veileder og konsesjonsbehandling og DN/NVEs felles opplegg for dokumenterte verdier i vernede vassdrag.

Gjennom casestudier og ensurvey-undersøkelse blant besøkende og fastboende i områdene rundt Vansjø i Østfold og Grimsdalen i Oppland kartla prosjektet lokale fagfolks og myndigheters syn på hva som oppfattes som verdifulle rekreasjonsverdier i områdene og sammenlikner dette med hva befolkningen og besøkende i områdene legger vekt på.

Undersøkelsen viste at dagens forvaltningspraksis karakteriseres av mangel på harmonisering mellom ulike forvaltningers faglige veiledningsmateriale. Veilederne reflekterer først og fremst de aktuelle statlige forvaltningenes primæroppgaver og – med unntak av DN – avspeiler de i mindre grad nasjonale mål for grøntområder, friluftsliv og rekreasjon. Vi finner også at kunnskapsfeltet er dominert av et naturvitenskapelig ekspertsyn på hva som er verdifullt og hvordan verdier bør rangeres:

Det som er mest verdifullt er det som ut fra en faglig vurdering anses som nasjonalt verneverdig. Lokale verdier og lekmannsyn tillegges liten vekt; verdsetting er en oppgave for *fagekspertes*!

Kommentar:

Fylkesmannens saksbehandler omtaler og karakteriserer planområdet med adjektiver som prosjektplanlegger, lokalbefolkning, grunneiere og kommune ikke kjenner seg igjen i, eller selv vil karakterisere helt motsatt. Eksempler:

1. "... er et attraktivt utfartsområde både til fots og med båt for fastboende og tilreisende...."

Området brukes ikke – det er ikke vanskelig tilgjengelig, både fra land og sjøside. Hvordan kan det da være attraktivt? Hva legger saksbehandler i begrepet "attraktivt"?

2. "... behov for å skjerme de siste restene av attraktive strandområder mot inngrep for å sikre urørte, representative deler av kystlandskapet."

Området karakteriseres i DN base over kulturlandskap på denne måten:

KF00000336, Lysøysund og Lysøya

Kommune Bjugn

Områdebeskrivelse Lysøysund og Lysøya ligger i nordlige deler av Bjugn kommune. Lysøya var tidligere et av mange handelssted langs kysten, og vi finner mange og tydelige spor i landskapet etter dette, blant annet i form av eldre/tradisjonell bebyggelse. Ved Lysøysund arrangeres det kystkultur dager hvert år. På Lysøya drives det intensivt jordbruk med blant annet gras produksjon. Mye av gårdsbebyggelsen er i tradisjonell byggeskikk. Jordbruksarealet går helt i grensa mellom innmark og utmark (fjellknauser) uten særlig overgangs-soner i form av kantvegetasjon. Ved sjøkanten finner man ulike sjøhus. Området er i god hevd, både bebyggelse og landskap blant annet på grunn av drift og bosetting. Det er registrert flere fornminner i områdene. Det er også registrert flere lokaliteter for prioriterte naturtyper på Lysøya: kystlynghei, kalkrike strandberg og gammel edelløvkog.

Kulturlandskap

Samlet vurdering

Prioritering for forvaltning Middels

Landskapsregion Kystbygdene på Nordmøre og i Trøndelag

Hovedkategori landskap

Kulturhistorisk interesse Interessant

Botanisk-økologisk interesse Svært interessant

Bruksgrad I bruk

Interessen som statlige/regionale myndigheter uttrykkes først å fremst som en interesse knyttet til kulturhistorie og prioriterte naturtyper som kalkrike strandberg og gammel edelløvkog. Det framkommer ikke at området er spesielt representativ (og dermed verneverdig) del av kystlandskapet (på Fosen/Trøndelag)

Hva er det faglige belegget saksbehandler bygger sin karakteristikk på?

NOU 2003:14 – Ny planlov

Dagens retningslinje - statlig innsigelse:

"Etter dagens retningslinjer for innsigelse skal en innsigelse være forankret i, og begrunnet ut fra vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer. Den må være knyttet direkte eller indirekte til realitetsspørsmål i planutkastet/planforslaget og medføre følger for vedkommende myndighets saksområde. Innsigelsen kan være knyttet til realiteten i planen eller til formelle forhold, for eksempel utformingen av en planbestemmelse, lovligheten av en

beskrevet arealbrukskategori, eller selve saksbehandlingen. Det kan også reises innsigelse der planutkastet eventuelt kommer i konflikt med pågående planarbeid på fylkesnivå.”

Kommentar:

Fylkesmannen er opptatt av eksponeringen og omtaler eksponering som noe negativt i seg selv. Fylkesmannen forankrer så vidt jeg kan se ikke dette grunnlaget i innsigelsen i noe konkret overordnet mål, ramme eller retningslinje, slik kravet er, men viser generelt til div. stortingsmeldinger.

Fylkesmannen er prinsipiell og nyanserer ikke når han skriver at adkomstveg og 3 av de foreslåtte hyttene ligger i 100-metersbeltet. Adkomstvegen ligger som en buffersone i avstand 90-100 meter fra sjøen (etter stigningen) og de 3 omtalte hyttene er tatt ut av den nå foreliggende plan.

Med bakgrunn i beliggenhet og eksponering krever Fylkesmannen adkomstveg og hyttefelt tatt ut av planen. Det er over hode ikke vurdert hva som er skjemmende eksponering og hvordan terrenget faktisk er brukt. Det er heller ikke utøvd skjønn i forhold til adkomstvegen, dens beliggenhet og funksjon. Merkelig!!

Kommunen og fylkeskommunen har i sin planbehandling vurdert hva de mener er skjemmende eller negativ eksponering og i den anledning bedt om at det blir tatt ut 5 hytter. Dette er fulgt opp av tiltakshaver som har sendt nytt planforslag til kommunen.